

БІБЛІОТЕКА ЖУРНАЛУ
«ФІЗИКА В ШКОЛАХ УКРАЇНИ»

В. Я. ЛЕВШЕНЮК
М. Ю. НОВОСЕЛЕЦЬКИЙ

ПОХИБКИ І НЕВИЗНАЧЕНІСТЬ ВИМІРЮВАНЬ ФІЗИЧНИХ ВЕЛИЧИН

ОСНОВА
видавничий дім

УДК 531.7 (075)

ББК 22.30я 72

Л41

Левшенюк В. Я., Новоселецький М. Ю.

Л41 Похибки і невизначеність результатів вимірювань фізичних величин — Х. : Вид. група «Основа», 2013. — 125, [3] с. — (Б-ка журн. «Фізика в школах України»; Вип. 10 (118)).

ISBN 978-617-00-1938-7.

Основна мета пропонованого посібника, — надати методичну допомогу вчителю у формуванні в учнів умінь обробляти й оцінювати достовірність результатів вимірювання під час виконання шкільного фізичного експерименту, усвідомлювати причини похибок вимірювань, розширювати знання про їхній ймовірнісний характер та можливі шляхи усунення.

У посібнику висвітлено основні теоретичні та практичні прийоми застосування теорії невизначеності результатів вимірювань, яка наразі прийнята у метрологічній практиці України.

Матеріал посібника вчитель може використовувати як безпосередньо на уроках фізики, так і у позакласній роботі, зокрема під час надання методичних рекомендацій учням, написання наукових робіт з фізики й технічних напрямків у системі Малої академії наук України тощо.

УДК 531.7 (075)

ББК 22.30я 72

ISBN 978-617-00-1938-7

© Левшенюк В. Я.,
Новоселецький М. Ю., 2013

© ТОВ «Видавнича група «Основа», 2013

ЗМІСТ

Вступ	4
Розділ 1. Загальні відомості про метрологію і вимірювання фізичних величин	7
1.1. Класифікація видів вимірювань	7
1.2. Класифікація методів вимірювання	14
1.3. Класифікація засобів вимірювання	18
1.4. Класифікація похибок вимірювань	23
Розділ 2. Обчислення похибок вимірювань	35
2.1. Обчислення похибок прямих вимірювань	35
2.2. Обчислення похибок рівноцінних непрямих вимірювань	45
2.3. Елементи теорії випадкових похибок	55
2.4. Обчислення похибок нерівноцінних вимірювань	65
2.5. Похибки і невизначеність результатів вимірювання	86
Розділ 3. Похибки вимірювань у перевірці гіпотез	96
Розділ 4. Наближені обчислення	108
Література	116
Додатки	119
Додаток 1	119
Додаток 2	121